

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-607902-IX - 9013/09/ZS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, *20 maja 2008 r.*

Pan
Bogdan KLICH

Minister Obrony Narodowej

szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, iż do Rzecznika zwrócił się, znajdujący się w podeszłym wieku, Pan Andrzej S. zam. ul. Warszawa. Przedmiotem skargi jest zdarzenie, do którego doszło w dniu 10 września 2008 r. przy Grobie Nieznanego Żołnierza (GNŻ), związane z reakcją pełniącego tam wartę żołnierza Batalionu Reprezentacyjnego Wojska Polskiego na próbę wejście zainteresowanego do części wewnętrznej Pomnika. W ocenie skarżącego, postępowanie żołnierza podczas podjętej interwencji, naruszyło prawa i wolności obywatelskie, poprzez usunięcie go z tej części GNŻ mimo, że jego zachowanie było niezwykle taktowne i nie stanowiło jakiegokolwiek zagrożenia.

Zainteresowany opisując okoliczności tego zdarzenia, dołączył między innymi otrzymaną od Dowódcy Garnizonu Warszawa, kopię odpowiedzi na jego skargę z dnia 30 października 2008 r. Nr 9520, w której udzielono mu wyjaśnień dotyczących powodu podjęcia tej interwencji i wskazano na ustalone zasady dostępu do wewnętrznej części GNŻ, które w istocie były przyczyną opisanego zdarzenia. Wskazane mu w tym piśmie zasady ochrony Pomnika, nadmiernie ograniczające do niego swobodny dostęp zwiedzających, odbierane są jako naruszające prawo do godnego odwiedzenia tak ważnego miejsca pamięci narodowej, zwłaszcza przez osoby starsze, będące często uczestnikami upamiętnionych walk. Ta grupa osób bowiem traktuje GNŻ jako miejsce nie tylko upamiętniające heroizm narodu polskiego ale także osobiste losy i udział w walce o wolność i niepodległość naszego Państwa. Ograniczenie prawa do indywidualnego i nieskrępowanego złożenia hołdu poległym żołnierzom, odbierane jest jako przejaw lekceważenia weteranów wojen, w prawie do godnego oddania hołdu poległym kolegom.

Pan S. podnosi ponadto problem roli pełnionej przy GNŻ warty, która priorytetowo traktuje zadania ochronne i wtórnie realizuje jej funkcję honorową, co w aspekcie historycznym wydaje się nie do zaakceptowania. Wskazuje także zasady przyjęte w innych państwach, gdzie pełniona warta w miejscach pamięci, spełnia przede wszystkim funkcję honorową i nie realizuje zadań tak jednoznacznie ochronnych. Zadania te bowiem spełniają zainstalowane środki technicznej ochrony oraz wystawione patrole interwencyjne, w przypadku wystąpienia zagrożenia obiektu niewłaściwym zachowaniem odwiedzających.

Wprowadzone ograniczenia dostępu do GNŻ, z powodu potencjalnego zagrożenia aktami wandalizmu, w ocenie skarżącego, naruszają prawo wszystkich odwiedzających Pomnik do godnego i nieskrępowanego oddania czci, poległym żołnierzom, czy choćby prawa młodych osób do poznania historii naszego Państwa.

Mając świadomość konieczności podejmowania działań ochronnych przed próbami dewastacji czy zbezczeszczenia tego Pomnika, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę Pana Ministra o spowodowania zbadania przedstawionego problemu w zakresie zasadności wprowadzenia istniejących ograniczeń w dostępie obywateli do tego tak ważnego miejsca pamięci narodowej. Wydaje się bowiem uzasadnionym, ustalenie takiego systemu, by jego zasady nie tylko spełniały wymogi skutecznej ochrony Pomnika, ale także realizowały jednoznacznie funkcję honorową wystawionej warty i uwzględniały prawo odwiedzających do godnego i nieskrępowanego oddania hołdu żołnierzom poległym w obronie swej Ojczyzny.

Bardzo proszę Pana Ministra o stanowisko w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich